

INACZEJ (1808) *av*

hi- (1) *ZapWar*, gi- (3), *ZapWar*, *MetrKor* (2).

inaczej, **inaczyj**, **inaczy** (1563), **inacej**, **inacyj** (60), *inacz-* a. *inac-* (185); *inac-* *BielŻyw* (5), *BielŻywGlab*, *GlabGad* (3), *KlerWes*, *WróbŻoIt* (2), *SeklWyzn* (4), *MurzNT* (7), *PaprUp*, *SiebRozmyśl*; *inacz-* : *inac-* *OpecŻyw* (3 : 1), *FalZioł* (1 : 2), *KromRozm II* (3 : 3), *KromRozm III* (2 : 12), *GroicPorz* (23 : 1), *BibRadz* (15 : 2), *BielKron* (158 : 4), *GrzegRóżn* (11 : 1), *SienLek* (8 : 1), *BiałKat* (10 : 3), *Phil* (6 : 1), *JanNKarKoch* (6 : 1).

inaczej, **inacej** (1791), **inaczyj**, **inacyj** (14), **inaczy** (3); -yj *MurzHist* (6), *MurzNT* (7); -y *ConPiotr*, *CzahTr*; -ej : -yj : -y *MiechGlab* (2 : - : 1), *Mącz* (66 : 1 : -).

a *jasne* (w tym 84 r. błędne znakowanie); -ěj (255), -ej (16); -ěj : -ej *OpecŻyw* (3 : 1), *OrzQuin* (7 : 1), *BiałKat* (11 : 2), *Oczko* (3 : 1), *KochPs* (3 : 1), *PudłFr* (2 : 1), *JanNKar* (11 : 1), *JanNKarKoch* (5 : 2).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVI – XVIII w.*

1. W inny sposób, nie tak; *aliter*, *secus Mącz*, *Cn*; *alioqui* (n), *diverse Cn* (1472) : A tho przodkiem yfłz mu pilnie a wiernie chce służyć, czo się wienecz ynaczei okazuię *ListRzeż w.* 10; *MetrKor* 38/287, 502; *BierEz R3v*; *PatKaz III* 110v; Ta małć ieft dobra na iadowite wrzody: kthore inaczey nie mogą być zgoiony. *FalZioł V* 100v, I 11a, IV 23b, 28c, 37b, 56c; *BielŻyw* 54, 60, 65, 161; *BielŻywGlab nlb* 8; ktorey [królewny] imienia iż łacinnici inacey nie mogli wypifać, przeto iedni Venda drudzi Vanda piłali. *GlabGad A3*; othofz Cefarz wyrzawfzy tho ysz ynaczey nyemozye zyemye y panow vłowicz y on chytrofczya fzwą y rad fzwoych, oblyokl yednego Thurczyna wnałze schathy *LibLeg* 6/190v, 7/42, 68, 10/57v, 67, 96 (10); ty fie karz przykładem iego á ynaczey czyn ofobie fstaranie fwoie. *RejPs* 73v, 107v; *ComCrac* 16; *SeklWyzn* 4v, Av, a2v; *RejJóz* K4, P2; *RejKup* h6v, m3v; Inaczeyby też ludzi byli nye zwyedli/ by byli dobrego złemu/ á falfłowi prawdy nye przymyefłali. *KromRozm I* L2v; *MurzHist* E, P4; *MurzNT* 33v, 108v; *KromRozm III* C7, Iv, N, O8v; *LibMal* 1553/177; *Diar* 47, 76, 101; *DiarDop* 117; *GliczKsiąż* Bv, C8; *LubPs* O6v marg; *GroicPorz* b2, dd4v; *RejWiz* 38, 184, 190v; á iefli co inaczey [et si quid aliter] rozumiećie y to wam Bog obiawił. *Leop Phillip* 3/15, *Ex* 30/9, *Ps* 50/6; A ktoby to inaczey odzyerzał/ táki czefć y imienie tráci. *UstPraw* A, A4; *RejZwierz* 45v; *BibRadz Phillip* 3/15; inaczey ten bicż fropi niemoże być vfłpokoion *BielKron* 219v, 7v [2 r.], 36, 40, 48v, 67 (33); oni obyczáiem fwoim chcą mowić á nie iednáko rozumieć/ to ieft/ áby inaczey słowa brzmiály/ á infzą rzecz znaczyły. *GrzegRóżn* H3, [C4]; *KwiatKsiąż* K2 [2 r]; Hoc non secus reperies, Nie naydziefz tego ynaczey *Mącz* 279b, 70d, 157d, 169b, 279b, 314b (13); *OrzQuin* E; *SarnUzn* B2v [2 r.]; á kthore rzeczy wilkie fą á tłuftie/ kwásno/ á z zielim ie przypráwiay: bo iefli inaczey będziefz ieść/ złych fye wilkości s nich náczyni *SienLek* 5, 186; *RejAp* 3v, 136, 194v; żadną miarą inaczey rozum iego niemogł poiąć/ áni thego dał fobie powiedác/ áby niemogł tak wielkiego dołu wykopać/ w ktoryby y fćára/ y fwieża ziemiá wefzła. *GórnDworz* P2v, B3, F3v, H6, Lv, N (12); *GrzepGeom* Hv; my fie thu thobye inaczey fpráwić áni wyliczyć nie możemy. *RejPos* 246, 32v, 74v, 89v, 131v, 163 (13); *RejPosWiecz*³ [97]v; *HistLan* C4, F6; przez ty dwie woýfká trudno fie inaczey przebić małz *RejZwierc* 126v, 2v, 60, 145, 191v; *BielSpr* 38; káždy inaczey pímo wykłáda y rozumie. *WujJud* 131v, 5, 29v, 63, 96, 110 (10); *WujJudConf* 141, 260; *BiałKaz* I4v, M3v; *BudNT przedm* b, b4v; *CzechRozm* 63; *PaprPan* Q3v; od poftrotnych ludzi/ áni buntownych á niefpokoynych obywatelow

Rzeczpołpolita inaczey [*aliter*] bronioná być nie może *ModrzBaz* 126v, 61, 66v, 85, 91, 104v, 132, 136; *KochPs* 108; P. B. inaczey obrocił/ y *Vltazanes* dla tego to tobie vprálzał *SkarŻyw* 305, 48, 74, [237], 290, 308 (11); *Látopiłzce* *Rufkie* y *Litewłkie* to poštánowanie inaczey opifuią/ ácz *šproftá* ále ku rzeczy w ty *łłowá*. *StryjKron* 512, 512, 612; *CzechEp* 55; *NiemObr* 17, 24, 57; *KochFr* 32, 94, 98, 107; *ReszPrz* 58, 59, 60; *KochPieś* 10; *KochTarn* 74; *PudłFr* 30; *GórnRozm* F, F3, G, G2, H2v (10); *KochWr* 34; *Paprup* G2, L; *ActReg* 161; Absentio – Niezgadziám *šzie*, *namišzłám* *šzie* *inaczej*. *Calep* 8b, 240b, 294a, 322b, 332b, 904b; *Phil* O3; *KochPij* C4; *KochFragJan* 4; *OrzJan* 35, 67, 74, 115; *LatHar* 126, 168; Dla pewney nádzieie przyšzley chwały prágną *Apoštołowie* rozwięzić *šie* z *šiałem*: *gdyž* *iey* inaczey doštát nie mogą. *WujNT* 631, *przedm* 16 [2 r.], s. 9, 114, 193, 777, *Philipp* 3/15; *WysKaz* 48; *JanNKar* E; *JanNKarKoch* G; *škázuiemy*: áby *žaden* *šzláchćic* *nášz* *šzlubem* przez nas nie był *wiązan*/ áž *právem* *przekonány*. Co inaczey [*secus JanStat* 123] *žachowác* *šie* *będzie* mogło ná *woynie* *SarnStat* 650; *iáko* *šá* *dobréy* *šlawy*/ y od *przerzeczoných* *Pánów* y *Šędzi* ná *tákový* *vržad* *pochwaleni*. A *iešli* inaczey [*alias JanStat* 497] *šie* *będą* *žachowywác*/ *tedy* *ten* *vržad* *ich* *inym* *godniejšzym* y *piłniejšzym* przez nas *ma* *bydž* *dan* *bez* *omiešzkánia* *SarnStat* 563, 52, 66, 73, 85, 98 (35); *gdy* *przed* *tyšiacem* *lat* *Aryánška* *šektá* *krzešćianštvo* *byłá* *iákmierz* *opánowálá*: *rozumiano* *pošpolićie*/ *že* *iuz* *wiárá* *kátolicka* *žáginác* *miálá*. A *Bog* inaczey *los* *obrocił*/ *iž* *oná* *gorę* *wžięłá* *PowodPr* 55, 47, 76; *SkarKaz* 347b, 349b, 454b; *GošCast* 16; *KlonFlis* F3; *ŠkorWinsz* A3; Ná *me* *łłowo* *moželš* *šie* inaczey *vštroić*. *ZbylPrzyg* Bv.

inaczej niż(li); *aliorsum atque, aliter ac a. atque, contra ac a. quam, secus ac a. atque a. quam* (71): *BierEz* S3v; O *nášz* *mily* *panie* *bože*/ *moželš* *ty* *ráczyšli* *ijnacey* *žbawienijé* *ludškie* *žiednatž*/ *nižli* *przez* *twą* *cielškę* *a* *okrutną* *mękę*. *OpecŻyw* [57]v; *FalZioł* V 35v; *LibLeg* 9/50, 10/155v; *RejJóz* C4v; *Yešli* *wam* *kto* *będžye* *Ewányeliá* *powyádał* inaczey *nižlišcye* *przyyęli*/ *nyechay* *będžye* *ánáthemá* *KromRozm II* b3; *BielKom* D7v; *Ale* *pan* *Bog* *wžechmogący* *wnet* *hárdá* *myšl* *škroćil*/ *Inaczey* *niž* *žly* *čžek* *myšli* *wšzytko* *on* *obrocił*. *LubPs* hh3v; *BibRadz* *5v; *Iešt* *tedy* *tá* *Kabála* *nic* *inego* *iedno* *wielki* *bląd*/ *á* *przewrotná* y *šzkodliwá* *nieiáka* *náuká*/ *ktorá* *łłowá*/ *imioná*/ *žnámioná* *pišmá* *šwiętego*/ inaczey *wywraca* *niž* *trzebá* *BielKron* 46, 200v, 207v, 316; *Mącz* 511b; *RejAp* 175v; *thák* *powiedam* *około* *štroiu*/ *áby* *dworžánin* *nic* *šie* *wdy* *od* *žwyczáiu* *nie* *odštrzeláł*/ *áni* inaczey *chodžil*/ *niž* *iešt* *iego* *žawołánie*. *GórnDworz* L7, B2, D4, L4v, Q5v, Z6, L1v; *RejPos* 42v, 102v, 139v, 141, 145, 303v *marg*; *BielSat* Hv, M4; *HistLan* F6; *KuczbKat* 105; *BielSpr* 31v, 61; *Ale* *iáko* inaczey *w* *nie* *á* *niž* *w* *Bogá* *wierzymy*/ *ták* *tež* inaczey *ich* *nižli* *šáme* *Bogá* *wzywamy*. *WujJud* 57v, 57 *marg*, 141; *BudNT* Ff6; *Bo* *z* *temi* *ktorzi* *niekocháiąc* *šie* *w* *vćiekánium*/ *nie* *vrywcžá* *ále* *wštępná* *bitwę* *dawáią*/ inaczey *šie* *trzebá* *obchodžić*/ *nižli* *z* *Turki* y *z* *Tátáry* [*aliter se gerenda est, quam cum Turcis et Scythis*] *ModrzBaz* 112v, 8v, 46v, 60v, 87v, 90; *Oczko* 2; *SkarŻyw* 558; *odmiennie* *mowią* *Zmodzinowie*/ *tákież* *Kurfowie*/ *álbo* *Kurlandowie* inaczey *niž* *Litwá*/ *álbo* *Jatwiežowie* y *Liflanći*. *StryjKron* 46, 31; *CzechEp* 4 *marg*, 89, 182, 267; *NiemObr* 22; *BielSjem* 34; *Phil* Q2; *Ktorzy* *šie* *tedy* *mogą* *kradziežy*/ y *wžgoršzenia*/ y *prožnowánia* *wviárovác*/ inaczey *nižli* *rękomá* *robiác*/ y *čzym* *šie* *inym* *potrzebniejšzym* *báwiác*; *tym* *Apoštoł* *nie* *kaže* *ręczną* *robotę* *robić*. *WujNT* 719, *przedm* 4, 16 [2 r.], 24, 29; *JanNKar* E2, Fv, F2; *JanNKarKoch* F3; *IEšli* *Wožny* inaczey *przyšięgę* *šwiádkóm* *powié*/ *niž* *iešt* *roškazano* [*aliter*

formam iuramenti testibus dixerit, quam est mandatum JanStat 526] [...] niechay będzie z fwego wrzędu złożón. *SarnStat 576, 1163, 1225, 1299.*

inaczej okrom czego (1): fwowolność źle czynienia inaczej pohámowana być niemoże/ áni rzeczy wzięte niemoga być wroczone/ áni krzywdy poczynione/ zemłzczone okrom tego lekárłtwa/ to ieft/ oprocż do broni vcieczki [*licentia malefaciendi aliter coerceri non queat nec res ablatae repeti, nec iniuriae illatae vindicari, nisi ad hoc armorum remedium recurratur*]. *ModrzBaz 108.*

W przeciwstawieniu: »tak ... (czyli) inaczej« (2): *GórnDworz Cc5v*; mnimáią że im nic do tego wiedzieć/ ielli tá rzecz/ o którą idzie/ ták fie wfobie ma/ czyli inaczej [*ita se habeat an secus*]. *ModrzBaz 86.*

Występuje w członie będącym podstawą wyłączenia w konstrukcjach wyłączających, wprowadzonych przez: *je(d)no (356), aż(e) (11), jako (4), ale(ż) (3), aż(e)by (3), tylko (3), chyba(by) (2), jako(by) (2), jesli(że) (2), iż (1)* [*Zawsze w zdaniu zaprzeczonym; w tym zaprzeczenie wyrażone przez pytanie retoryczne z założoną odpowiedzią negatywną (8), przez przysłówkę: ledwe, próżno, trudno (4)*] (387): *Inaczej z tąd niewynidziełz/ Aże zálie cienka będziełz. BierEz 12; OpecŻyw [80v]; FalZioł V 26; GlabGad G8; [Tatarzy] niewymownem mnołtwem łtrzał, ktore nieinacy iedno iako grad łzumiączy pułzcżali Węgry przełtrałzyli MiechGlab 15; KlerWes Av; LibLeg 6/160, 191v, 7/104v, 10/113v, 11/[32²] (8); WróbŻółtGlab A2v; RejPs 51v, 70, 135, 150v, 152 (16); LibMal 1544/91, 185v; SeklWyzn 3v, C; SeklKat 12v, K2, K3v; KromRozm I M3v, O2; KromRozm II h2, t3v, t4v [2 r.]; KromRozm III B7v, C4v, C6, O2, P7V; Diar 43, 44, 50, 58, 60, 74, 89; Nye inaczej fie łnimi obchodzą/ yedno by z yákyemi nyewolníkami álbo prołtemi chłopy á gburámi. GliczKsiąż N7v, N3v; Krytus Pan inaczej nie mógl przydż ku tey łlawie/ iedno przez tę łwiętą á niewinną mękę łwoię LubPs Z4, H3, T4, bb4 marg; GroicPorz f3v, hv, n3, ii4; KrowObr 13v, 202, 202v, 203, 212; Lud ten łfráelłki nieinaczej wygládzi te wfłlyłtkie ktorzy miełzłkáią w náłłfych kráinách: iedno iáko Wol zwykl trawę przy korzonkách vrywác á ziądác [*Ita delebit hic populus omnes, qui in nostris finibus commorantur, quomodo solet bos herbas usque ad radices carpere*]. Leop Num 22/4, Deut 1/31; BibRadz I 3a marg, II 59 vb marg; OrzRozm P2v; Nie mógl inaczej Frederyk łyná z więzyenia wybáwił/ ále iechał do Wenecyey Papieža przeprałżác BielKron 181v; ku ktorey [*wolności krzełciańskiej*] inaczej przyłc niemożem áż okrutniki wybijem BielKron 202, 21, 54v, 56v, 57v, 60 (22); GrzegRóżn [C4], K2v; KwiatKsiąż N3; OrzQuin Q2, Sv, T4; SarnUzn C4v, D; SienLek 176; LeovPrzep bv; RejAp 75, 137, 172, 198v; GórnDworz E8v, F2 [2 r.], H8, K4, Ov (12); Częgo łobie inaczej zyednáć nie możemy/ iedno gdy będziemy wiernie dułác iemu. RejPos 112v, 3v, 8v, 11, 28, 40 (65); RejPosWiecz² 93 [2 r.], 95v; RejPosWiecz³ [97]v; BiałKat 153v, 178v, 253v, 278v, 368v; KuczbKat 155; RejZwierc 3, 9v, 18v, 19v, 23 (13); powiedział [*Likurgus*] im: iż inaczej iego chorobá nie może być vlecżóná áż ładłem mułżę być námázan co natłufłłżego człowieká. BielSpr 49, 8v, 56; ktorych [*grzechów*] inaczej záttrzymáwác álbo odpułzcżác [*kapłani*] niemoga/ iellize im káždy przez pokorną łpowieđ łumnienia łwego nie otworzy WujJud 82, 25v, 29, 55v, 85, 98 (18); WujJudConf 21, 87, 152, 250v; RejPosWstaw 110v; BudBib cv [2 r.], Cant 8/21; BudNT Kk8; BiałKaz F4; Pytam cię/ iákiego przymierza pieczęcią było obrzezanie [...] 2 (–) łam do tych czáłow inaczej tego nierozumiał tylko iż przymierza/ wiecznego: y o żywoćie wiecznym vczynionego. CzechRozm 74, 21, 22v 69; ła widzę że*

tego inaczey poznac nielza chybá ná domysl [*video id nisi coniecturis cognosci non posse, quas et ipsas saepe falsas existere non ignoro*] *ModrzBaz* 44; w iednem domu/ iedni fię vbieraią po Niemiecku/ drudzy po Wlołku/ drudzy po Turecku: nieinaczey/ iedno iakoby [*non secus quam*] fię ná roznych/ á od siebie bárzo dálekich częściách swiátá porodžili. *ModrzBaz* 51; Zakon Chriftułow nieinaczey moze byc wypelnion/ iedno/ gdybyfmy ieden drugiego brzemioná nošili [*non aliter ... quam si*]. *ModrzBaz* 58, 3, 7, 7v, 8v [2 r.], 13 (36); *SkarJedn* 65; *Oczko* A3v; niedamy go [*ciála św. Wojciecha*] inaczey alz nam tak wiele zlotá przywieśc krol każe/ iako ciáło famo záważy. *SkarŻyw* 356, 253, 334, 348, 553; *StryjKron* 215; *ZapKościar* 1582/28; *CzechEp* 262, 305, [394], [398]; *NiemObr* 13, 80; *KochFr* 5, 100; *ReszPrz* 26, 83, 86; nie miłuyemy łowem álbo ięzykiem/ ále rzeczą y skutkiem/ žadeⁿ inaczey y pewniey poznac nie moze iako z vczynekow *ReszHoz* 117; *WerGośc* 224; *BielRozm* 18; *GórnRozm* C4v, F2v, G2v; *PaprUp* F4, Iv, L3v; *ActReg* 20, 147; Angielłki Krol nie chciál inaczey przyiac thego poddania iedno tym łpołobem/ žeby wedle woley łwey z máietnościami ich y ze zdrowiem połtěpowál. *Phil* D, R3; *KochFrag* 52; boć iednak niezwykl [Bóg'] inaczey z námi łe vmawiac/ ieno tym połpolitym ludzi wlyzłtkich głólem y mową *OrzJan* 106, 102; *LatHar* 187; *WujNT* 77, 323, 393, 505, 556 (9); *WysKaz* 36; *JanNKar* E4v; *JanNKarKoch* G2; ilekolwiek kámięni łoiu będzie znależiono/ nie máią byđz inaczey poczytané zá gotowé pieniądze/ iedno iako w targu [*alio modo ... nisi JanStat* 39] *SarnStat* 374; Stárołtowie mieyfc pilnie máią opátrowác/ áby męžobóyce nie inaczey ieno [*non aliter quam JanStat* 611] ná dne w wieży pokutę czynili *SarnStat* 608; ielliby kto takową wolnośc y przelpiczeńtwo połpolité pod miánowanym czáfem ktorymkolwiek łpołobem w ktoréykolwiek ołobie zgwałcił: takowy ma byđz karan nie inaczey/ iakoby [*non secus quam JanStat* 513] głéyt náłz królewki zgwałcił. *SarnStat* 783, 85, 117, 123, 180, 197 (48); *GrabPospR* K4; Krolá inaczey wolno puścic nie kázáli/ A žeby im trzy látá żywnośc obmyśláli. *KmitaSpit* C6v; *CiekPotr* 78, 89; *SkarKazSej* 658b, 682a.

W połączaniu z czasownikami: brać (brany), da(wa)ć (dawan), kupować, ślubić = za inną cenę, w innej cenie (2 : 8 : 1 : 1) (12): Iakom ya nyeslyvbyl andrzejya szmączyrzsza ynaczey sz{e}lyg oth głowy szlyachathnego yana zabythego bratha rodzonego marczynovego y maczyeyovego szwyerzvchova zastapycz *ZapWar* 1505 nr 1999; Mám też Pytel do Młyná mám práwe gálery/ Ktorych inaczey nie dam po czterzy Tálery. *BielSat* B4 [*idem BielRozm* 14], C2, C2v; *BielRozm* 14, 17, 18; Złoté nie máią byđz inaczey brané/ iedno po siedmi Szkotów/ to ielt po czternaście grołzy. *SarnStat* 373; vítawiamy winę trzydzieści Czérwonych Złotyeh ná té/ ktorzyby inaczey álbo przedawác/ álbo kupowác Złoté Czérwoné chćieli [*qui per alium valorem, aut vendere aut emere florenos viderentur JanStat* 380] *SarnStat* 926, 375 [2 r.], 1158.

W połączaniach szeregowych wielokrotnych: »inaczey ... inaczey« (25): *MurzHist* O2v; *BielKom* D7v; *Leop* *B4; [*ziemia czeska*] ma miáftá zamki zacne y mocne/ kthore inaczey zową Czechowie á inaczey Niemcy. *BielKron* 291 v; *Mqcz* 356d; *RejPos* 112v, 185, [352]; *BiałKat* 306; *RejZwierc* 178v, Aaa4; *WujJud* 123v, 176; *CzechRozm* 128v; inaczey łobie trzeba poczynác przeciwko Vliłsełowi onemu chytremu mędrkowi: á inaczey przeciwko Aiáxowi [*aliter ... aliter*] *ModrzBaz* 112v; *SkarJedn* 188; *SkarŻyw* 130; *PaprUp* E3; *LatHar* 111; *WujNT* 375, 375 marg, Ccccc v; *JanNKarKoch* G2 [2 r.];

Więc też ziemiá inaczej fwą lichwę odpráwia Inaczej człowiek: Bo ten y dobrá záftáwia Chcąc fie iścić: y musí rad nie rad záplácić Lichwiarzowi/ niechceli wśzytkiego vtrácić. *KlonWor* [79].

»inaczej ... inaczej ...« [*kilkakrotne*] [*trzykrotne* (2), *czterokrotne* (4), *siedmiokrotne* (1), *dziewięciokrotne* (1)] (8): Abowiem. inaczej ma być męczon młody/ inaczej ftáry/ inaczej mdły/ inaczej duży/ inaczej kochánek/ inaczej nie kochánek/ inaczej Sláchćic/ inaczej Mieszczánin/ inaczej chłop. *GroicPorz* hh4v; *KwiatKsiąż* O2v; *Mącz* 84c; *WujJud* 29; *CzechRozm* 172v; Tám iáko ktory grzeźył/ ták karan będzie: inaczej cudzołożnik/ inaczej porobnik/ inaczej złodziey/ inaczej męzoboycá/ inaczej pijánicá/ inaczej mátácź/ inaczej krzywoprzyśięzca. *SkarŻyw* 121; inaczej fie modlić możefz/ y czáfem maźz/ kiedy cię deśperacyá łzátan trwoży: á inaczej kiedy do świeckich márności wiedzíe/ [...] inaczej zálię gdy ná Páńfkie dobrodzieyftwá wípomniłz *LatHar* 51, 111.

Wyrażenia: »daleko inaczej« = *longe aliter, multo aliter, secus aliter* *Mącz* (8): Mianuie też pierwze Celárze niektore/ iż złe zachowánie mieli z moimi zakonniki pierwszymi/ dáleko fie inaczej rzecz miáłá/ bowiem Cefarz Zygmunt nietilko znáłzey łrony był/ ále y pomoc dawał *BielKron* 232; *Mącz* 197a, 236b; *RejAp* 80v; fie tho co on [*Pan*] łpráwował dáleko od rozumu ludzkiego inaczej rozumiało. *RejPos* 32; *HistLan* A3; Wierzimy y w Święte/ áczkolwiek dáleko inaczej niż w Bogá. *WujJud* 57 marg; *BudNT przedm* d3v.

»jeszcze inaczej« (4): *FalZioł* V 33 [2 r.]; Može téz iefzcze inaczéy po ciéniu rzecz wyfoká zmierzyć proftym obyczáiem. *GrzepGeom* O4v; ná pímo twoie niedbamy/ ále ie fnádź iefzcze inaczéy wywrácamy/ ábychmy tákíey chwały łzukáli Pánu Bogu łwemu/ iákaby fie podobála łwíetemu imieniowi iego. *RejPos* [226].

»nieco inaczej« (1): iako Rabbi znaczy nauczyciela [...] abo miłtrza/ [...] tak i Rabboni Aczsię nieco inacyi wymáwiá. *MurzNT* 151 marg.

»nierównó inaczej« (2): nam powołánym a przeźrzánym łwoim nierównó inaczej raczył [*Bóg*] dáć á rozłzáfowác ty vpominki á ty dáry łwoie. *RejPos* 205v; *CzechRozm* 172v.

»trochę (a. troszkę) inaczej« [*szyk* 2 : 1] (3): tám/ to co wziął Káltiglio *ex Platonis Protagora*, powiedziało fie trofzkę inaczéy *GórnDworz* B4v; Auguštyn S. inaczéy trochę te ártykuły rozdzíela *LatHar* 10; *WujNT przedm* 4.

Szeregi: »inaczej a inaczej« (1): drugie pięć gwiazd/ s ktorych káżdá inaczéy á inaczéy pośtępuiácz/ thenze bieg w krąg niebá odpráwuie *GórnDworz* L15v.

»inaczej (a, i) opak« (3): *Mącz* 488a; *GórnDworz* R3; łzczęście y fortuná máiąc wielką moc w łkutku wojny/ częfto z ledá máłuczkich przyczyn vmysłý y porády ludzkie [...] inaczéy y opak obraca y odmienia. *StryjKron* 175.

»tak (a) nie inaczej« (15): *MetrKor* 38/500; czemu by on [*człowiek*] tak był łtworzon á nie inacey poczáwłzy od głowy aż do nog. *GlabGad* A5; *KromRozm II* p2; *LeszczRzecz* A3v; *RejPos* 206, Ooo2; *WujJud* 109v; *ModrzBaz* 66v; *ZapKościar* 1582/28; Toć ia ták/ nie zacne tylko y naboźné/ ále y infze wśzytki ładzę: á nie inaczéy. *CzechEp* 325, 89; vbiór ten chwałę: znam Troiánki: Ták nie inaczéy máią chodźić bránki. *GórnTroas* I2; *JanNKar* B, Cv, C3v.

a. *W funkcji dopełnienia: co innego, kogo innego* (383) : Bo cześć z mnoftwá nie pochodzi/ Práwać lámá cnotá rodzi: Choćiác inaczéy mniemáią/ Co nie dobrze rzeczy znáią. *BierEz* K4v, M3v; *FalZioł*

I 28a, V 61v; *LibLeg* 10/155v, 11/40, 171v; *RejPs* 95v, 133; *RejRozpr* B3; *SeklWyzn* a3v [2 r.], d4v; *SeklKat* A4, M2v; *RejKup* e3v, h7, m5v [2 r.], ee6; *KromRozm I* A4v, Dv, E3v, E4v, Gv, Gr3v, I2, I4v; *MurzNT* 66, 166 marg; *KromRozm III* H5, O6v, Q4; *Diar* 33; *DiarDop* 102 [2 r.]; *BielKom* B5v, D3; Ktho inátzey vtzy/ nie Ewánieliey vtzy/ ále wymyflow ífatańfkich z głowy íwoiey. *KrowObr* C4v; *Leop Deut* 18/14, 1. *Tim* 1/3; *BibRadz Act* 19/32; Ale Diktis Kreteńki inátzey pífze/ íż Achilles poimał żywo Troillufá z Likaonem *BielKron* 58v, 17 [2 r.], 17v, 18, 30, 45 (59); *KochSat* B; Nemo dicet secus, Zaden ynátzey nie rzece. *Mącz* 378c, 68b, 93b, 155d, 239b, 269d, 281b; *Prot* D4v; *GórnDworz* Aa7; *HistRzym* 8v; *BiałKat* 96, 101, 381v; *GrzegŚm* 5; *KuczbKat* 150, 290; *BielSpr* 51 v; Polfka od íześci íet lat íako íie okrzćíłá/ nigdy inátzey nietrzymała. *WujJud* 5, 12, 210v; *RejPosWstaw* [413]; *CzechRozm* 52v, 92; *PaprPan* K4v, P3v; A któryby íędzia inátzey [secus] czynił/ nieuydzie podeyrzenia/ że íednemu dobrze/ á drugiemu źle życzy *ModrzBaz* 87v, 4v, 65, 89v; *SkarJedn* 275; *KochPs* [217]; *SkarŻyw* 300, 337; *CzechEp kt* v, 102; *KochFr* [135]; *KochDz* 105, 108; *ReszList* 190; *WerGość* 209; *KochPieś* 10; *GórnRozm* C3v, E3v, G2v, G3, H3, L2v; *PaprUp* Fv; *ActReg* 103; *GostGosp* 118, 156; *GrochKal* 13; *Phil* L; *KochFrag* 23 [4 r.]; Vtwierdzenie o Kościele wykładáią drudzy/ ínfy inátzey. *LatHar* 400 marg; *KolakCath* C2; ábyś opowiedział niektorym żeby inátzey [aliter] nie vczyli *WujNT* 1. *Tim* 1/3, 1. *Tim* 6/3, s. 35, 721, 731; á nápomnieni/ íelli inátzey [secus *JanStat* 498] czyniç będá/ niech winá ítátutowá będá karáni *SarnStat* 564, 83, 187, 200, 232, 275 (42); *SkarKaz* 417a, 515a; *VotSzl* E; *CiekPotr* 48; *PaxLiz* C2v; *SkarKazSej* 684a.

inaczej niż(li) (35): *SeklWyzn* 3, g4v; *SeklKat* M2v; Tedyśmy íami inátzey rozumyeli/ niżlífmy was vczyli? *KromRozm I* E3, E4v; nie taię tego/ zem wielé przeciw Bífkupowi Rzymśkiemu mowił/ i inaczyiem/ níż Kościoł rzymśki/ nauczáł *MurzHist* N2; *Diar* 52, 70; Sthárzy Híftorykowie/ [...] pífali o Zydziech inátzey niż w pífmie íwiętym/ íż íe miał Fáraon Krol wypędzić dla ich zárázenia *BielKron* 466, 206v, 209, 211v; Aliter accipis atque ille dixit. Ynácey rozumieł nyży ón rzekł. *Mącz* 7a, 1d, 7a, 75c, 243b, 379c, 383d, 417c; *RejAp* 181; *GórnDworz* C7v, E4; *RejPos* 88, 88v; *BiałKat* 268v; háńbiem wśzytkich tych którzy z prozney chwały/ y ílepoty y złęgo wyrozumienia inátzey vczá niż trzebá. *SkarJedn* 103, 291, 350; *KochPs* 47; *SkarŻyw* 535; By też ániól inátzey powieđał/ niżli raz íełt opowiedziano *WujNT* 525, 721; *SarnStat* 1161; íelli kto inátzey o Bogu y zbáwieniu rozumie níżli ía: trudna mi z nim miłość *SkarKazSej* 684b.

inaczej okrom kogo (1): nie możemy nigdy inátzey mowiç o Bogu/ okrom Syná/ ábo Pośrzedniká *GrzegRóżn* C.

Występuje w członie będącym podstawą wyłączenia w konstrukcjach wyłączających, wprowadzonych przez: je(d)no (82), *jako* (2), *tylko* (2), *że* (1) [zawsze w zdaniu zaprzeczonym: w tym zaprzeczenie wyrażone przez przysłówki: *rzadko* (2), *trudno* (2)] (87): A zebyśczye gynaczey nyevczynyły thylko aby thak było *MetrKor* 38/321; *LibLeg* 7/41v, 9/51, 11/89, 136; NIemozemy cie inátzey zwac íedno panem wśzelyakiey moznofci boze wśfechmogący nałz *RejPs* 134, 25, 76v, 201v; *RejJóz* K7; *KromRozm I* G2; *KromRozm II* h2v; *KromRozm III* H7v; *Diar* 52; *GliczKsiąż* P7; *LubPs* H3; *KrowObr* 7v, 12, 151; Rzymiánie niechcieli inátzey/ íedno áby im Hánnibálá wydáli. *BielKron* 129; íie tu nie godzi inátzey pífác íedno to co przed oczymá íełt. *BielKron* 334w, 42v, 52v, 199, 253v; *GrzegRóżn* H; *Mącz* 151a, 267b, 292a; *OrzQuin* P4v; ktore [sprawiedliwe sądy pańskie] pochodzą nie inátzey

iáko z wiernego kościoła Pánfkiego y świętego przybytku iego/ tho iest s táiemnic iego. *RejAp* 131, 16, 52, 84v; *GórnDworz* D2, E6, F5v, G2v, L5 (13); *RejPos* 45v, 87, 102v [2 r.], 306v; ináczey nie groži piśmo złym iedno onym Sądem Kryśtułowym *GrzegŚm* 12; *RejZwierc* 191v; *WujJud* 126, 170v, 172v; *BudNT przedm* d3v; [*Kato*] nie dał fię ináczey do prośzenia o Vrząd przywieść/ iedno [*non aliter ... quam*] gwałtowną Rzeczypośpolitey potrzebą. *ModrzBaz* 43v, 29, 45v, 81v, 86, 92, *ModrzBazBud* ¶5; *Oczko* 8v; *SkarŻyw* 575; *MWilkHist* Dv, *CzechEp* 109; *NiemObr* 72, 97, 124; *Phil* B; *ReszPrz* 83, *ArtKanc* L20v; *GórnRozm* A3v, C2v; *ActReg* 14; *KochFrag* 23, 24; *WujNT* 576; tákowy iefli będzie pozwan do łádu zamkowego/ nieináčey ma byđz pokonan/ iedno [*non aliter ... nisi JanStat* 589] miánowaniém ośmnaście świátkow *SarnStat* 506 [*idem* 932]; áby fie iuż Vrzędnicy Wielkiego Kśięstwa Litewfkiego ináčey nie zwáli áni piáli/ iedno Vrzedniki Koronnemi *SarnStat* 1013, 133, 238, 932, 1002.

W połączeniach szeregowych wielokrotnych: »inaczej ... inaczej« (11): A iefli bych ynáčey myślił/ á ináčey o łobie rozumiał/ prośię niekárzy mię moy pánie *RejPs* 198; *KromRozm I* Gv, G2v; v wżytkich Prorokow iest pośpolicie záchowano w piśmiech ich/ iż ináčey piśzą á ináčey rozumieią. *LubPs* G4; *Mącz* 383c; Ieden iest Dawid/ a wždy ináčey fie o nim mowi kiedy był in decore Regis, á ináčey kiedy był wygnáncem. *SarnUzn* F5v [2 r.]; *RejPos* 89v; *SkarŻyw* 538; *WujNT* 342; *JanNKar* C4v.

»inaczej ...inaczej ...« [*kilkakrotne*] [*trzykrotne* (2), *czterokrotne* (1), *sześciokrotne* (1)] (4): Ináčey w Witembergu dżyerzą/ ináčey w NoreMBERGU/ ináčey w Aufzpurku/ ináčey w Lipfku/ ináčey w Máydemburku/ ináčey w Krolewcu. *KromRozm I* Gv; *BielKron* 155; obiecuią koždy Ołobie podług zrzádenia iey/ ináčey Człowieku/ ináčey koniowi/ ináčey ptakom *SienLek* 30v; lepiej poczekáć áżby fie wżyfcy zgodzili/ bo Rzymiánie ináčey/ kfięża ináčey/ Ewanyelikowie ináčey/ pánowie y krol ináčey *RejZwierc* 195v.

Zwrot: »inaczej mieć« = *mieć za coś innego, uważać za coś innego* (4): Cefarz Sahabkiercy Chan yesth nam barłzo zachowany ynaczezy go nymamy yako za łzwego włáfnego syna *LibLeg* 7/41 v; Nunquam secus illam habui ac si esset nata, Nie ynaczezym yá miał yedno yákoby włáfną śwá corkę. *Mącz* 151a, 267b, 292a.

Wyrażenia: »daleko inaczej« (6): A te totus diversus est, Dáleko roźny yeft od ciebie/ dáleko ynáčey o tym dżerzy niźli ty. *Mącz* 487d; *RejAp* 116, 181; *WujJud* 252, 252v; Z ledá słoweczka/ ktorym mnimáią fię być dotknionemi (choćiaby on kto ie mowił chćiałby dáleko ináčey [*aliter multo*] rozumieć) z świátánia/ z chrapánia/ [...] ábo inżey poštawy/ o ktorey ták rozumieią żeby ich wzgárdę znáčzyłá. *ModrzBaz* 66.

»inaczej nieco« (1): íam Epiphánius/ teraz miánowány/ y inży/ ináčey nieco o tych lećiech rozumieią. *LatHar* 510.

Szereg: »tak ... (a, nie) inaczej« (3): Aza to nyerozdżyelone ferce/ gđzye ten ták/ drugi ináčey/ á yedenże yuż ták/ yuż owák vczy *KromRozm I* N; Y owłzem byfmy ták/ á nie ináčey/ czynić mieli/ ieflibyfmy włáfnymi vcźniámi y nálládowncami Chriśtułowemi być chćieli. *CzechRozm* 227v; *SkarKazSej* 680a.

b. *W funkcji orzecznika: czym innym, kim innym (159)* : *MetrKor* 38/286; Gdyż niemoże ijnaczéy bytz/ bądźże moy mily łynu wolá twoia *OpecŻyw* 173v; *HistJóz* C2; *LibLeg* 6/191v, 10/60v, 61, 11/46, 56, 89; *RejPs* 85v; *RejKup* e4; *KromRozm I* E4v, G3; Nie mozeć to ináczey być/ Muście [książki] miedzy ludzi iść *BielKom* Av; *GroicPorz* c2, x4v; *KrowObr* 158v; *Leop Ioann* 14/2, 1. *Cor* 15/29; *RejZwierz* 103; W domu Oycá moiego wieleć iest mieszkánia/ iellizby inaczey było/ powiedziaćibych wam [Si autem non, dixissem vobis?] *BibRadz Ioann* 14/2, *Apoc* 2/16; *BielKron* 60, 71, 71v, 73v, [84²]v (15); *KwiatKsiąż* N2v; *Mącz* 118v, 315c; *Prot* D4; to ináczey być nye moze zá fprawyedliwym ładem Bożym. *RejAp* 122v, 58v, 74; *GórnDworz* 18v, K5v, Rv, R2, V7 (8); *HistRzym* 15v, 16, 19; *RejPos* 75v, 291v; *BiałKat* 68v; *KuczbKat* 435; káždy fie łam w tym ołádzi iellize to ináczey moze być *RejZwierc* 157v, 7v, 23v, 31, 31v, 56 (10); *WujJud* 108v, 146v, 152v, 176; *BudBib* b4; *BiałKaz* H3v; *BudNT przedm* a3v; *CzechRozm* 246v; *Paprpán* H2v; Włzákze tey rády niewykonywáć/ áz wywiedziawłzy fie pewnie że iuz ináczey być niemoze [nisi exploratum sit rem aliter geri non posse]. *ModrzBaz* 104, 51v, 60v, 72v; *Oczko* 22; *MWilKHist* D2v; *ZapKościér* 1581/21v; vřtá páńłkie to mowily/ á ináczey nie będzie. *NiemObr* 171; *WerGość* 209; *ArtKanc* R20v; *KochWr* 40; *ActReg* 159; *OrzJan* 43; *WujNT Ioann* 14/2, s. 505; *WysKaz* 26; *SiebRozmyśl* F3; *PowodPr* 38, 39, 41; *CzahTr* I3; Tákci miłe žiemianki drugi raz was prołze/ Niechay zá to niełáłki wálzey nie odnołze, Przed látem ábo trzemá/ nie tákbym wam śmieie Prawdę mowil: ná was mi należało wiele. Ale teraz ináczey/ mam niewiáłtkę w domu Przeto mi fie nie godzi zalecáć nikomu, *ZbylPrzyg* B4v.

inaczej niż (2): *Contra est ac dicitis*, Ynáczey yełt niłz powiedacie *Mącz* 64a; [Rzymiánie] íkázili ták ferce Sámnitom/ chocia ináczey było niłz powiádáli. *BielSpr* 41 v.

W przeciwstawieniu: »nie tak ... bo inaczej« (1): A zaż niefprawyedliwy Bog ktory karánie przepułczá? (mowię wedle człowieká). Nie thákci iest/ bo ináczey/ Iákoż Bog łádzic będzie świat [Ne sit alioquin quomodo iudicabit Deus mundum]? *BibRadz Rom* 3/7.

Występuje w członie będącym podstawą wyłączenia w konstrukcjach wyłączających, wprowadzonych przez: jedno (38), iż (2), że (2), aby (1), jako (1) [zawsze w zdaniu zaprzeczonym; w tym zaprzeczenie wyrażone przez pytanie retoryczne z założoną odpowiedzią negatywną (1)] (44): coż fie kolwiek łnami dziać będzie/ to być ináczey niemoze/ że nas do końcá pan opułćić nieraczy *RejPs* 133v; Abowiem on baczy nikciemnoć náłłę á ižechmy nieináczey łá iedno iáko proch pod nogámi ie⁸⁰ *RejPs* 159v, 139v; I łtáżec niemoze inaczyi być/ iedno žem iest iednem z ludzi od Boga odrzuczonych *MurzHist* F4v; *KromRozm II* q3v; na ołtátku nie mozełi być ináczey áby go [Koriolana] dárowáli Senatowi y Ráycom *BielKron* 108v, 319; *GórnDworz* F2v, I, X5, Gg5; ná to pomnieć mamy/ iż ktorey godziny tu zeydzyemy s łwiátá tego/ iż iuz nie ináczey iákobychny też łtánęli ná tych łtráźliwych łentenciach łwoich *RejPos* 7v, A5, 32, 39, 42v, 72v (10); A biedá temu co łupi/ bo to ináczey być nie moze iż też y łam złupion być mułi. *RejZwierc* 63v, A3v, 13, 63v, 77, 91v, 128; Nieináczey podobno łá cí Połłowie v nas/ iedno iáko v Rzymian bywáli Stárlzy náđ połpolłtwem [Videntur esse eo loco, quo apud Romanos erant tribuni plebis] *ModrzBaz* M; *SkarŻyw* 347; *CzechEp* 71, 198, 213, 293, 355, 363; *ReszPrz* 60; *ActReg* 8; *OrzJan* 10; przekłádánié y zwłóká Roków iellli ma bydz/ ináczey niech nie będzie: iedno opowiedzeniém prawdziwéy niemocy [aliter non fiat, nisi vera infirmitate allegata *JanStat* 481] *SarnStat* 769, 64, 884; *SkarKaz* 519b; *GosłCast* 49.

Szereg: »tak ... (a) nie inaczej« (10): otożem tego teraz wtobie doznał iż tak ieft á nie inaczej [!]. *BielŻyw* 133; *ConPiotr* 31; *GrzepGeom* L3; *RejPos* 90; Ták ieft á nie ináčzey/ iż iáko dwoiáka ieft niewola/ ták teź dwoiákie wybáwienie. *CzechRozm* 118v, 37, 49v, 202v; *CzechEp* [415]; *GórnRozm* A3v.

c. *W funkcji podmiotu: co innego* (49): to wżytko łá plotki, bo inaczey fie nayduie z dofwiatczenia *MiechGlab* *5; *LibLeg* 11/161v; Iefliże fie thobie ináčzey zda [*Sin aliter tibi videtur*]/ proffę cie vmorz mię rádniey *Leop Num* 11/15; Ale ináčzey w Czełkiey kronice fthoi/ gdzie piŕze iżby dań poŕthąpił Krol Polłki Czełkiemu. *BielKron* 374v, 82, [332²]v, 345, 352v; *Mącz* 482b; *WujJud* 144v, 152v, 228; *BiałKaz* K2; *BudNT przedm* c3v; *SkarŻyw* 546; *PudłFr* [3], 20; Kędy ná brzegu przy tákimże znáku przypifano lámę literę G. która znaczy/ że w Graeckim texcie ináčzey fie náyduie. *WujNT przedm* 15; *JanNKarKoch* G2v; A iefli będzie ináčzey vczyniono/ to niéma bydź chowano [*Secus factum, non servetur JanStat* 299] *SarnStat* 73, 920.

inaczej niż(li) (3): *RejPs* 123; Vides tamen omnia contra ac dicta sunt evenisse, Widziłz yłz fie ynáčzey przygodziło niżli oni mówili. *Mącz* 64a; áby było iednemu káždemu wolno/ fpor thrzymáć/ y przeciwko mnie mowić/ w tym wżytkim/ w czym mu fie ináčzey/ niż mnie/ będzie widziało *GórnDworz* V3.

W przeciwstawieniu: »tak ... (a, czy) inaczej« (4): nietelko káždemu z W. M. może fie ták zdáć/ á mnie ináčzey/ ále teź y mnie lámemu raz ták/ drugi ras ináčzey/ widzieć fie może. *GórnDworz* D; *GórnRozm* A3v; *Kmita* C2.

Występuje w członie będącym podstawą wyłączenia w konstrukcjach wyłączających, wprowadzonych przez: jedno [zawsze w zdaniu zaprzeczonym] (14): nieináčzey fie człowiekowi widzi/ iedno iákoby tákowe rzeczy byli [!] ná on čás/ iedną częłciá iego rokłofzy *GórnDworz* H7, B5, C6, T8v, Z4v; *RejPos* 101 v; gdy fpmiy/ nieináčzey fye snámi dzieie: iedno iákobyłmy vmárłego człowieká ná fye kftáft przyięli. *BiałKat* 233v; A ták nieináčzey o nich ma być rozumiano/ iedno iáko o tych/ ktorzi ácz lámami niekrádná/ áni zábijájá/ ále drugie do złodzieyftwá/ y do męzoboyftwá pobudzáiá. *ModrzBaz* 66v; *WerKaz* 281; *GórnRozm* Fv, K2, N2, N3; A o Królu Ie⁸⁰ M. ták czyniáćemu niéma bydź ináčzey rozumiano: iedno iż przeciwko przysiędze fwéy [*tanquam contra iuramentum praestitum secus faciens JanStat* 299]/ krzywde vczynił Przywileiowi połpolitému. *SarnStat* 74.

Połączenia: »inaczej ... a inaczej« (1): Gołpodarz wie czego komu potrzebá/ y co komu przyftoi: ináčzey fynom á ináčzey czeladce: inŕze potráwy chorym/ inŕze zdrowym fłużá *SkarKaz* 81a.

»inaczej ... inaczej ... inaczej« (1): ináčzey ftoi w greckim przekłádzie ftárym/ w bibliey/ [...] ináčzey záś w greckim nowym teftámenie: Iefzcze/ ináčzey w łáćinłkim *CzechRozm* 125v.

Wyrażenia: »daleko inaczej« (2): *RejPs* 123; Nam est longe aliter in versibus, Iż dáleko ynáčzey ftoi y w wierzách. *Mącz* 240d.

»jeszcze inaczej« (1): *CzechRozm* 125 cf »inaczej ... inaczej ... inaczej«.

Szereg: »tak a nie inaczej« (2): iákofz fie ták a nie ináčzey w wypełnieniu czáłow ftáło. *CzechRozm* 43v; *ModrzBaz* 66v.

2. *Zawsze z zaprzeczeniem: tak, tak samo, jednakowo; sic Vulg* (185): Nieináčzey ci gdy kto wnidzie do niewiáły bliźnego fwego/ czyłtym niebędzie gdy fie iey dotknie. *Leop Prov* 6/29; *Mącz* 265c;

CzechRozm 22 [2 r.], 255; *WisznTr* 35; *SarnStat* 352, 928; Wízyftkim tám lákómá śmierć groby zgotowálá. Nie ináčzey Pigmei/ iż lie im zprzykrzyło/ Siłá pomárło/ siłá w polu fię wybiło. *KmitaSpit* C2.

W strukturach porównawczych: nie inaczej by (17): iem [*ludziom*] to nieprzyfluffe/ áby tám zdrapáli miedzy sobą nędzne ferce moie/ nie ináčzey by mieli lámác chleb ku pokarmowi fwemu. *RejPs* 79v; *GliczKsiąż* E2, F6, I5v, K7, K7v, L3v, N; *RejWiz* 7, 42v, 59v, 76v, 82v (8); będą zniífčzeni nie ináčzey by[*quasi*] źbło bárzo fuche. *Leop Nah* 1/10.

nie inaczej gdy (1): A on iáko y drudzy w tychże śmieciach dłubie. Nie ináčzey gdy Sroki zá Sową lataią/ Nárzektawfzy lie dármo nic zá to nie máią. *RejWiz* 55.

nie inaczej jako (151): *FalZioł* V67, IV 11a; A wyfokie gory nieynáčzey iáko wołk rofpłyná lie *RejPs* 143, 23v, 26, 66v, 67v, 81v (40); *LibLeg* 11/160; *DiarDop* 109 [2 r]; *GliczKsiąż* CV, C3, C5, H5, N8v; *LubPs* E2, R2, Zv, Z3; *GroicPorz* ev, i4, 1v, kk3, 113; *RejWiz* [A8]v, 25v, 41v, 79, 117; kurzył lie fniey [*góry Synaj*] dym/ nieináčzey iáko [*quasi*] z piecá *Leop Ex* 19/18, *Iob* 30/18; Swiádomeś oycá twego y ludu iego/ iż fą mężni/ y ktemu fercá zápalczywego/ nieináčzey iáko [*sicut*] niedzwiedzicá dżika *BibRadz* 2.Reg17/8, *Deut* 1/44; *OrzRozm* D2, D3v; *BielKron* 195v, 333, 379v, 456v; *GrzegRóżn* H3v, K; *Mącz* 179d, 207d, 247a, 323a, 338c, 378c, 481c [2 r.]; *OrzQuin* P, P2v; *SienLek* 110v, 142v; *RejAp* 120v; *RejPos* A4v, 10v, 11, 52v, 56 (30) *RejZwierc* 22v, 26, 36v, 45v, 49v (11); *RejPosRozpr* cv; *BudBib Bar* 5/53; ono zápalenie krwi opłonie/ á dymy we wnętrzne včíchná/ ábo znikną: nieináčzey iáko wodá mętna [*quemadmodum aqua turbulenta*] *ModrzBaz* 8; *StryjKron* 72, 135 [2 r.], 472, 482, 597; *NiemObr* 21, 104, 105, 179; *ReszPrz* 56, 69, 111; *WerGośc* 204; *GrabowSet* Ev; *OrzJan* 30; *KołakCath* Cv; *JanNKar* Cv.

a. *W funkcji dopełnienia: to samo* (4) : *GórnDworz* V3; Y my nie ináčzey czyniemy/ y czynił Kościół zawníże *WujJud* 55; *WujNT* 415C.

Występuje w członie będącym podstawą wyłączenia w konstrukcji wyłączającej wprowadzonej przez: jako (1): zápálil [*Pan*] w lákobie nieináčzey iáko ogien páłaiący/ pożyrający w koło. *Leop Thren* 2/3.

b. *W funkcji orzecznika: to samo, tym samym* (3) :

W porównaniu (1): Offiáry ich nie ináčzey iáko chleb żałóściwych [*quasi panis lugentium*]. *Leop Os* 9/4.

Połączenie: »nie inaczej ... i nie inaczej« (1): Co iż nie ináčzey miáło być/ y nie ináčzey ieft y było *CzechEp* [411].

3. *W przeciwnym razie, w innym wypadku; przeciwnie, odwrotnie; alioquin aliter, diverse, secus* Cn (118) : Niechátz naś mily pán będzie vkrzyżowan/ bo iynaczéy naś vpád nie będzie naprawion. *OpecŻyw* 103v; *HistJóz* C2v; także oni z wielkim krzykiem na nie lie obrzuczą y pobiją, bo by ich inacey niepożyli dla wielkiej prętkoći. *MiechGlab* 24; *WróbŻółt* B6v; *MurzNT Mar* 2/21, 2/22; *KromRozm II* r2; Kołcyołowi z ludzi zbudowanemu trzeba było fprawce widomego: kthoryby myędzy ludźmi rząd ftánowił/ [...]. Bo inácey mufyálá by fye yedność kołcyoła tárgác. *KromRozm III* M2; *GroicPorz* hh3; Wyday nam Dánielá/ bo ináčzey [*alioquin*] tedy ciebie y dom twoy wybijemy. *Leop Dan* 14/28 [*idem ZZ*], *Luc* 14/32, *Ierem* 38 arg, ZZ; A gdy mu wízytki rzeczy poddáne będą/ tedyć też y sám fyn będzie poddan temu który poddał wízytko/ áby Bog był wízytkim we wízytkich. Bo

inaczezy [*alioquin*]/coż vczynią ci ktorzy fię zá vmárle krzczą? *BibRadz* 1.Cor 15/29, *Esai* 48/11, *Matth* 6/1; *BielKron* 71v, 423v; *GrzegRóżn* [E4], [F4], [I4], Kv; á táko/ gdy sye tho [*mocz czarny*] przygodzi w Czwartanie/ zdrowie známionuie: ále inaczezy/ ieft śmiertelny. *SienLek* 26v; *GórnDworz* N8, X8, Z7, Hh6; to rzecz ieft nieomylna/ iż [*Maria*] była z narodu Dawidowego: boby fię były inaczezy nie mogły wypełnić obyetnice Páńlkie *RejPos* 271v, 157; *RejPosWiecz*² 95v; *RejPos Wiecz*³ 98v; *HistLan* B3v; *KuczbKat* 85; Bo iefli ieft łáfká/ tedy nie prze vczynki: ábowiem inaczezyby łáfká/ iáko tenze Apoftoł mowi/ iuż łáfká nie była. [*Vulg Rom* 11/6] *WujJud* 97 [*idem BudNT Rom* 11/6], 56, 75v, 119 [2 r.], 121, 130v, 232; *BudNT Rom* 11/6, *Luc* 5/36, 37, *przedm d*, k2v *marg*; *CzechRozm* 23v, 60, 182v, 185, 190 (10); Gdy iáłmużnę dawać/ gdy fię Bogu modlicie/ [...] nieczyńcie tego przed ludźmi/ ábyście widziáni od nich/ inaczezy to tylko będzie wálzego vczynku zapłátą [*alioqui hoc ipsum merces erit vestro operi*]/ a zapłaty v Oycá wálzego/ ktory ieft w niebie/ mieć niebędziecie. *ModrzBaz* 59; *SkarJedn* 290; *KochOdpr* C4v; Poiedziełzi zemną/ ia telz ná tę woynę poiądę: inaczezy nie poiądę. *SkarŻyw* 559, 59, 211, 320; *NiemObr* 19, 28, 39, 75; Podlelyżá żonę póymi/ ták ia rádęe tobie/ Bowiém inaczezy równi niebędziecie łobie. *KochDz* 108; *WerKaz* 301; *GórnRozm* Kv; *KochWr* 31; *ActReg* 97; Będę tobie przyiacielem/ iefliż też ty Rzymiánom będziełz/ iefliż inaczezy/ mnie też pewnie zá nieprzyiacielá mieć możelz. *Phil* K2; *WyprPl* C; Zaden nie przyżywa łáty fukná grubego do ftárey fzáty: bo inaczezy [*alioquin*]/ oná fztuká nowa vymuie z ftárey fzáty/ y bywa wiefłze zdárcie. *WujNT Mar* 2/21, *przedm* 13, *Matth* 6/1, 9/17, *Mar* 2/22, *Luc* 5/36 (22); Iż iefli kto dobréy flawy do fądu o ktorékolwiek gwałty będzie pozwan/ powodowa ftroná co twiérdzi/ muśi dowiédz: inaczezy [*alias JanStat* 597] pozwany włáfná przysięgá niech fię odwiedzie. *SarnStat* 626, 142, 182, 210, 288, 555 (17); Iefli oni [*farużowie i filozofowie*] z nieprzyaciół pomłty nie chcieli: my ie y miłuyemy/ á dobrze im czynmy. bo inaczezy do krolełtwa Boże⁸⁰ nie wnidziem. *SkarKaz* 312b, 418a, 609a, 610b; Táki y w Rzeczypołpolitey wyższe ftany niech mieyfłkimi y kmiecymi nie gárdzą. [...] bo inaczezy bez tákiew zgody muśicie włyfłcy vpádác y ginác. *SkarKazSej* 677b.

4. *Innymi słowy* (22) : yakom ya nyeodbył konya a ynaczezy valacha *ZapWar* 1527 nr 2325, 1507 nr 1980, nr 1983, 1514 nr 2153, 1518 nr 2206, 1520 nr 2180, 1521 nr 2272, 1537 nr 2573, 1542 nr 2504; á tenze był wychował corkę brátá fwego Edyfsę/ kthorá inaczezy zwano Helter [*quae altero nomine vocabantur Esther*] *Leop Esth* 2/7; *BibRadz* I 2a *marg*, 158v *marg*, 173v *marg*, 346; *BudNT* Hhv; poddánym náłzym w rzeczy ofádzonéy/ álbo iáko inaczezy [*sive alias JanStat* 654] zowá przezyfłkánéy/ [...] profzácy w Wiázania/ wrzędnicy náłzy [...] zwykli od káždého w wiázania wiciągác niezwykle płáce *SarnStat* 546; włyfłtkie Státuty [...] á zwálzchá od Káżimiérzá wielkiého/ Lodwiká inaczezy [*alias JanStat* 42] Loylá/ [...] fprawiedliwie y wedle Práwá fą dáné/ dárowané *SarnStat* 942, 476, 524 [2 r.], 936, 958.

*** *Bez wystarczającego kontekstu* (11) : *Alioqui*, vel *Alioquin* *Inaczezy Mqcz* 6d, 7a, 153c, 291d, 378c [2 r.], 384c, 390d; *Inaczezy*. *Aliter*, *alia ratione*, *alio pacto* *Calag* 16a; *Aliusmodi* – *Ynaczei*. *Calep* 53a; *Aliter* – *Inaczej*. *Calep* 53a.

Cf **INAK**, **INAKO**